

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47,
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancone se refuza. — Articuli nepublici nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1880 (al 4-lea cuartal) cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asigăniuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumărăntului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine, ca să se poată posta.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Septemvire 1880 a'și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie expeditura silită a sista, sau a întârția cu expedirea foiei).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în expeditiune se face prin lipirea unei fișii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 3 Octomvire.

Bine veniți!

Să fiți, frumoșilor mei oaspeți! Nobilo Femei și cavaleri de n'ați ave! Ați voie bun' amici pe voi abia Numi doar v'ați pută. Vă dă de nou: Ai mei se fiți bineveniți!

(Shakespeare)

Sînt de tot rare zilele cu soare, zilele de serbătoare pentru noi Românii din Transilvania și Ungaria. N-orii politici planează aproape neîntreput cu masele aspirării deasupra noastră. Rațele culturai numai prelungă deosebite jertfe, după ce împlinim obligamentele față cu statul, obligăminte, din a căror vistierie prea puține bunătăți se revarsă și asupra noastră: pot să și facă cale de câte o licueală rătăcită, spre a încălzi și inimile și a lumina și ochii spiritelor noastre.

FOIȚA.

La Dulcigno.

(Incheiere).

— Vai, am văcut foarte bine aceste, dar astăzi cunoaștem tactica otomană, și este cert, că demonstrația va eși din caracterul seu platonice și că lucrurile vor merge mai iute. O dată cestiunea munteנגreenă regulată, va trebui să se termine și cea greacă. Europa, pe drept sau ne-drept a pronunțat fiat. Sentența este irevocabilă. Incuragiat prin vechia politică a eternelor termine, Sultanul-cunctator spera, încă odată, de a ține pe puteri în nelucrare opunându-le această forță de inerție care i-a reușit de atâtea ori contra Rușilor și Austriacilor. Era temporisațiunea a trecut! Facă, cerul, ca „omul bolnav” să fie desilusionat la timp, căci altfel s'a dus imperiul turc, care va fi mâncat foae cu foaie ca o anghinare....
— Aveți dreptate dișe Jidanul rîndu cu hohote, v'ed inghițirea apro-

Bisericile noastre se bucură, prelungă ale celorlalți locuitori din patrie, de ajutoare neînsemnate. Secoalele noastre trebuie să ni le susținem noi din asudoarea noastră, măcară dela densesle se pretinde să cultivăm și limbi străine și acolo, unde aceasta se face fără folos înverdat și, după asigurările pedagogilor, cu paguba celorlalte cunoștințe neapărat de lipsă.

Între astelii de îngrejurări nu este mirare dacă Talia română este esilată din mijlocul nostru.

Bărbați cu inimă română au cugetat, că după ce cu celelalte mijloace de cultură sîntem avisați la propriile noastre puteri să se facă o încercare cu acesteși puteri și pentru reîmpă-mենtenirea și eventual înființarea unui locașiu esilatei Talie române. Așa mai înainte de toate s'a pus temeul unui fond, care după timp se înlesnească indigenarea acelei muse și între noi, care deschide porțile institutului numit și școala lunei, adecă teatrul.

Nu este nici locul aici, nici timpul ca să judecăm, dacă mijlocul acesta este cel suficient și cel corespunzător pentru ajungerea scopului din cestiune. Pucețend dela: *et si desunt vires, tamen est laudanda voluntas*, avem în vedere fapta, după cum ni se înfățișează. Ajungerea la scop sau mai bine nisuița cătră ajungerea la scop, eată ceea ce este de laudat în cazul nostru.

Idea este îmbrățișată de publicul român. Aceasta ni o dovedesco cifra fondului, care este deja departe în țeci de mii de florini și buna primire a adunării generale în părțile, unde adunarea s'a ținut până în anul acesta.

Peste o dișe s'au două purtătorii primi ai acestei idei au să vină în moșlocul nostru pentru a o propaga mai cu tărie și în părțile noastre.

Preste două zile vom fi în stare să aflăm dela aceiași apriat stadiul, în care se află opera aceasta, a cărei misiune credem că este destul de cer-

cumscrișă în cele de mai sus. Ne vom ține de o plăcută datorință a împărțâși publicului ceterorii și rezultatele acestei misiuni de cultură. Aceasta o vom face pentru că să știe și să se mângăie și el, aflând și cu ocașiunea aceasta că nu i lipescse oamienii, cari se interesează și se luptă pentru căștigarea unui liman recreatoriu.

Dar și până a fi în pozițiune să facem aceasta, să deschidem brațele și inimile noastre acelor ce vin din mare depărtare în misiunea culturai naționale și împreună cu dênșii se serbăm o dișe sau două de serbătoare, nutrudu-ne cu speranța, că mai curend sau mai târziu, vom a junge la limanul dorit, la acele zile, în cari în libera strălucire a rațelor culturai se tragem o horă mare, la care cu mândrie și cu bucurie să caute patria întregă. Căci prejudețele străcurate în viața politică și socială până în zilele noastre au să dispară odată din plaiurile patriei, și toți, cum sîntem, și cum ne chemăm, avem să trăim fără de cea mai mică umbră de jelioșie sau nelincdere reciprocă; căci prismele supremației, prin cari unii privesc astăzi lucrurile, nu vor mai pută resista în delung curentului, ce suflă puternic peste Europa.

Fiind întrunirea de Duminecă și Luni o pregătire a viitorului senin, senine să ne fie fețele noastre ca primitori și împreună cu poetul dramatic să provocăm și pre oaspeții nostri voi oși să fie: căci vin la aceia, cari pe dênșii i numesc „ai nostri” și le dă din adâncul inimii: Mănoasă și roditoare v'ă fie munca, bine ați venit!

Revista politică.

Sibiu, în 3 Octomvire.

Maghiarisarea fără de sfârșit. În Budapesta s'au apucat acum și de maghiarisarea comerțului, industriei și a burselor, și a petrecerilor de tot felul. Toate aceste sînt calculate mai întăiu pentru capitală, de unde ma-

ghiarisarea mai cu deadînsul se va deriva și în provincie.

Un corespondent vienez scrie la „Köln. Ztg.” despre embrionul federațiunei staturilor balcanice. Corespondentul constată, că influența Austro-Ungariei în peninsula balcanică este foarte redusă și că steaua Rusiei eată strălucose la Bucuresci și Sofia, precum și la Belgrad, Filipopole și Cetinie. — „Köln. Ztg.” să nu grăbească așa curend cu „steaua rusască”, căci e probabil, că cel puțin la Bucuresci, nu lucedse așa precum i se pare cor. seu.

Dulcignioții încă nu au devenit supușii principelui Nichita. Întârziarea cu trecerea Dulcignului sub potestatea munteנגreenă provoacă nouă îndoieli în serioșitatea și loialitatea Porții. Îndoielii sînt cu atât mai mari, cu cât Riza pașă se ocupă cu punerea în lucrare a unui felu de plebiscit, care să hotărască pe Albanezi a deveni Munteנגreni. E probabil, că Poarta mai amână trecerea Dulcignului cu tertipuri bizantine până ce Albanezii vor începe resboiul oficios. Ea și va gândi: cine cutează poate căștiga.

Concertul European ar fi, până una altă, desconcertat. Germania și Austro-Ungaria nu vor să mai contribuie la „incendiarea” Orientului și s'au desfăcut de celelalte puteri.

În Iria agitațiunea băntuie demult societatea de acolo, fără de a se aședa definitiv.

Concordat cu România.

N'am avut deadreptul a face cu concordate. Biserica noastră nu le cunoase. Ne este însă în memorie încă concordatul austriac cu curtea papei, prin care biserica romano-catolică era biserică domnioare și proselitistică tot odată, într'o monarhie mare cu milioane de suflete de alte confesiuni.

Concordate nefavorabile pentru curtea papei și favorabile pentru par-

piată a unei noue foi. Noi acestia, Albanezii, loviți în patriotismul nostru și furioși de a fi fost jucați de Sultanul, nu vom întârția de a proclama independența.

— Atunci, Albanezii utesc pre Turci?

— Da, mai cu samă Dulcignioții. Ah! dacă am fi fost noi stăpâni de a dispune de teritoriul nostru, de mult ne am fi dat Munteנגrenilor mai bine decăt a fi sclavi unui Sultan, care ne ia drept, carne de tun.

— Se spune că Dulcignioții sînt bravi. Credeți oare că se vor apăra?

— Într'un mod energetic. Dar ei nu vor asvărli orașul în aer, după cum s'a depeșat din.... Constantinopole. Aici Musulmanii sînt în majoritate. Fanatismul Skypetarilor a ajuns la culme în timp de opt luni...

— Dar creștinii și Jidanii?

— Noi, sîntem obligați de a urla împreună cu lupii. Popolațiunea Dulcignului este aproape de 8,000 oamieni. Ea se compune dintr'o amestecătură de Turci, Greci, Serviani, Ovrei și Al-

banezi, propriu diși Skypetari. Toate aceste rase nu au putut încă să se fusioneze pre deplin, astfel că rezultă o mare ură între locuitori. Mahomedanii sînt stăpâni. Dar cum ei formează un număr oare care de secte — ale căror cote adecă sînt mult mai insolente decăt acele între Musulmani și creștini — orașul este un focar de turburări perpetue, și trebuie aceasta cestiune de patriotism pentru a reuni pe Dulcignioții, fără deosebire de culte sub îndoitul stindard musulman și creștin a lui Hadshi-Saleh. Fiind oara prânzului, ciceronele mă conduce la el acasă. Acolo găsirăm pe amicul meu consulul, care scria câteva scrisori.

Ei bine, i dișeu, ce mai e nou.

— Trebne să mă întănesc mână cu mai mulți compatrioți de ai mei, pre cari i-am decis de a părăsi Dulcignul și a merge la Scutari.

— Atunci, plecăm mână?

— Da, la meșul noptei. Dar de vrei să mai remai o dișe, te voi crede unuia din amiciei mei, cu care te vei întoarce mână seară.

— Noaptea dă sfaturi. Ți voi da respus mână la dejun.

A doua di dimineața eram sculat la șapte oare. Oaspetele nostru ne arată, că ar fi periculos de a eși singur, și se oferi de a mă conduce ca eri.

Merserăm să vizităm orașul modern. Este foarte pitoresc; se v'ed multe minarete cochete și numeroase fântâni de o arhitectură plină de gust.

În urmă ne scoborirăm la port, care cu toată prezența flotei la Ragusa, nu și perduse nimic din migcarea i obicinuită. — O mulțime de bărci cu pânze triangulare sosiră. Portul este puțin adânc și nu oferă corăbiilor de căt un adăpost mediocr.

După câte am putut vedea, Dulcignioții fac un comerț destul de considerabil de lemne de construcție, de oi, mășline, peșce sărat, fructe, grâne, arme și stofe de mătase brodate.

Costumul locuitorilor din Dulcigno nu diferă mai de loc de costumul

tea, cu care se încheie concordatul este lucru neobișnuit în Vatican.

Premiind aceste avem se spunem, că nu de mult a apărut într-o foaie, numită „Correspondance autrichiene”, faima, că Vaticanul are să încheie un concordat cu România. Fiind foaia amintită cam în re-nerume încât privesc autenticitatea scriilor aduse de dănsa, am lăsat scirea să treacă, fără a-i da multă însemnătate. Pentru completarea mai adăugem, că „Correspondance autrichiene” dicea mai departe, că episcopia romano cat. din București (care pe nesimțite s'a furisat dela Nicopole) are să se promoveze la arhiepiscopie.

Noi și acum sântem înclinați a crede, că toată scirea se reduce la un felu de sondare. Vaticanul poate că află cu cale să-i depună Iesuiiți alungați din alte părți în România.

Ori cum va fi, „Alegătorul” de Mercuri, după ce cu o zi mai înainte a împărțit scirea, că ministrul de externe Boerescu a negociat în privința concordatului cu nunciul papei, în primul București, ia lucrul în serios.

Eată cum aprefuesce „Alegătorul” afacerea aceasta:

„Am împărțit eri cetitorilor nostri veste, că d. Boerescu, în călătoria sa pe la Viena, între altele, pe cari țara nu le scie, a negociat cu reprezentantul Bisericii române, un Concordat între Vatican și România și că în curând acest Concordat are să fie iscalit de către ministrul Papei și de către delegatul nostru pe lângă curtea lui Leone XIII.

Nu cunoaștem încă punctele fundamentale ale acestei convenții religioase, care va fi supusă poate, chiar în iarna aceasta, deliberărilor corpurilor legitimoare cu mândria unui nou triumf diplomatic, dar' cu toate aceste fie-ne permis a întreba: La ce e bună încheierea unui Concordat?

Poate că un asemenea act era politic și de mult interes național, pe vremea lui Stefan-cel-Mare și mai în urmă, când ne găsim în lupte crâncene, pentru lege și pentru moșie, cu păgânii Musulmani, și când Papa, dispunând de o mare putere, putea să ne fie spre ajutor, dar astăzi, pentru ce concordatul? ce ajutor ne-ar pute aduce dănsul?

Mai înțelegem lucrul, chiar acum trei ani, când se afla în fruntea Franței mareșalul Mac-Mahon, căci am fi câștigat poate pe guvernul francez, prin mijlocirea Papei, în favoarea noastră, prea amărâți de cestiunea israelită; dar acum la ce bun intrarea în legăminte cu curia romană?

Mărturisim că nu înțelegem profunzitatea calculelor diplomatice ale d-lui Boerescu.

Teara noastră a fost și este destul de tolerantă pentru toate credințele religioase întru cât ministrii deosebitelor culturi ne lăsaș și pe noi să credem ce vom vrea și

să ne închinăm cum vom vrea. Catolicii, cu deosebire, n'au fost supărăți întru nimic; ei au fost priimiți cu bunăvoință în țeară și lăsași să-și facă case, biserice, scoale câte le vor plăcea. Mai mare toleranță nici că se putea. Și cu toate aceste nu eram obligați la nimic către Ponteficele roman. Ce nevoi avem să ne legăm acum printr'un Concordat?

Nu oare cumva voește guvernul, pentru patina de a face tratate, să transforme România într'un asil al Iesuiților, prigoniiți din Franța și din Germania? și încă să se lege, printr'un act formal?

Ori că de liberali sântem, ne cam sfîm de a subscire o asemenea hotărîre, în societatea noastră ășurică, căci ni e teamă, că am introduce un element tulburător în vatra românească.

În ori-ce cas noi credem, că e de preferat starea actuală, unde ne găsim liberi de a lua ori ce măsură la nevoi, unei stări care se ne lege mâine, — și deci, rău face guvernul, când tînde să ne lănuțuească voiața, prin nesece contracte, cari nu răspund la nici o trebuință românească.

Ar trebui să ne curăm de convențiomani, fie politică, fie economică, fie religioasă.”

Consimțim cu aprefierea de mai sus dar de altă parte am dori să vedem și dincolo de Carpați un interes mai viu de biserica română ortodoxă. Este prea pusă la dispozițiunea sorții. Tot ce s'a făcut, pe cât ne este cunoscut din diarele de dincolo, e că monăstirile închinată și neînchinată sau desbrăcat de averi și că clerul lumesc este privat de influența mai înaltă în legislațiunea bisericească; că administrățiunea este lănuțuită de soarta aceluia, ce eventual poartă portfoiul ministeriului de culte.

Nicăiri, ca în România, nu ar fi locul ca să se desvoalte o biserică națională ortodoxă și nicăiri nu ar pute aduce atâtea roade bune, ca în România. Este un păcat mare, că Românii le place prea mult să-și arunce privirea tot în departare, pentru ca să nu vadă nestimata, ce calcă în picioare.

La situațiunea României.

„L'Indépendance roumaine” crede, scrie „Timpu”, de a fi sosit timpul pentru a pune o gravă întrebare. „Din momentul în care principiul integrității imperiului otoman n'a mai existat, România, de și a câștigat independența, a pierdut totodată cea mai puternică garanție internațională. Prin însuși faptul independenței noastre sântem reduși la noi înșine, sântem isoiați, nu mai aparținem nici unui mare principiu al echilibrului european. Prea slabi pentru a ave o politică a noastră proprie, cată să ne spriginim când pe una,

— Nu mă îndoesc. Și eacă eu, care 'ți vorbesc, mi-am măritat fata după un Muntenegrean; ast-fel că orice s'ar întâmpla, familia mea și eu nu avem a ne teme de nimic.

— Un excelent dejun ne așteptă la casa Jidanului.

Am mîncat ca un lup.

La ameași, consulul amicului meu i ruse în casa strîgînd:

— Dragă, dacă mai ținem la pelea noastră, trebuie să plecăm fără a mai perde un minut. Prezența mea aci a provocat o mare iritațiune. De sigur Englezii nu sînt populari la Dulcigno, și mi-e frică, ca titularul din Scutari se nu fie constrîns de a-și stringe bagagele în curînd...

Plecarăm. Cîteva grupe amenințătoare ne urmăresc scoțînd nesece răcnete, pe cari am avut norocul de a nu le înțelege.

Am aflat la urmă, că aceste erau nesece amenințări de moarte.

Am scăpat, mulțămim lui Dădu. „Pressa”.

când pe alta din puterile vecine sau să înlocuim prin ceva echivalent rașimul politicii pe care ni-l oferia altă dată imperiul otoman. Unde putem afla acest echivalent, păstrînd cu toate aceste independența câștigată? Nici într'o altă parte, credem, decât în același Orient, din care am făcut parte atîta timp. Numai făcînd parte dintr'o mare colectivitate orientală, vom pute ave perspectiva de a rezista deosebitelor rivniri pe cari le escită pozițiunea noastră geografică. Numai apropiînd-ne de națiile peninsulei, stabilînd cu ele, dacă nu alianțe, cel puțin o înțelegere basată pe respectul intereselor comune, putem spera a face politică națională, singura, care ne-ar pute conveni. Acesta e singurul mijloc pentru a pune cîpăt acelei politici de cumpenă, numită greșit politică de echilibru, care până ađi n'a isbutit la altceva decât de a ne înstrăina pe toate puterile, unele după altele. Blesăm pe Unguri, indispunem pe Bulgari, ne arătăm ostili Grecilor. Ne-am înstrăinat pe Rusia, sântem pe calea de-a ne înstrăina pe Austria, deci și pe Germania, precum ne înstrăinăm pe Englitera și pe Franția. Toate aceste pentru că nu avem o atitudine bine definită, francă, loială. Fieștele unui stat născut de eri sînt copilării pentru vechia deploați a Europei. Nu ne trebuesc advocați diplomați, ci adevărați oameni de stat, cari cugetă, vorbesc și lucrează ca buni Români.”

Ca buni Români? întrebă „Timpu”. Cine e bun Român, cine rîu.

Fie-cine se crede la noi a fi cel mai bun Român, și până la un grad oarecare, nu fără cuvînt. Chiar dacă n'am voi să fim, sufletul nostru a devenit o rană prin neconștințele impunătorii cari ni se dau din toate părțile, încât s'ar pute dice, că sîntem supuși acelei draconice torturi, căreia nimeni nu-i poate rezista, inventată de un incușitor al Spaniei, impungerea cu acul în unul și acelaș punct.

Blesăm pe Unguri. Prin ce-i blesăm noi pe Unguri? Dînic se fac încercări peste Carpați de-a desnaționaliza două milioane și jumătate de Români, un element tot atât de cult sau tot atât de incult, ca și Ungurii, organele demagogiei ungueresci nu se sfîesc a amenința cu spîndurătorile și cu alte delicii, și toate aceste pîtrund la noi prin presă; une-ori demagogia noastră le exploatează pentru a boteza pe adversarii ei cu epitetul de vînduți Ungurilor... și noi blesăm pe Unguri.”

Blesăm pe Bulgari. Am dori să șcim cu ce? Pentru că ni s'a dat Dobrogea, care n'a aparținut nici când Delagiei, pe care Turcii au luat-o dela Mircea Vodă, într'un timp, când regatul dela Tîrnova încetase de mult de a mai exista și pentru că o provincie, care după date autentice ni se luase nouă, ni s'a redat nouă. Se vede că-i blesăm, pentru că în București și ai organizat, neimpedecați de nimeni mișcarea lor de regenerare națională. Pentru că în București și în Brăila și tipăreau foile lor politice și literare, cărțile și broșurile în limba națională și pentru că, pe teritoriul românesc și în scoalele statului român, a crescut aproape toată generațiunea tîneră, care guvernează ađi Bulgaria. Ba vorba Românului: Pe cine nu-l lași să moară, nu te lasă să trăiesc. N'are cineva decât să ia în mînă gazetele dela Sofia și să vadă, dacă toată țiaristica română, de sigur tare în expresii, are atâtea vorbe rele la adresa Bulgarilor cîte injurii cuprinde un număr al unei foi din Sofia la adresa noastră.

Ne arătăm ostili Grecilor. Prin ce? Pentru că se susține, că Traco-Românii caută să aibă și scoli primare în limba națională, lucru, pe care la noi în țeară îl au Armenii, Grecii, Nemții, Maghiarii, toți cu un cuvînt. E scuit idealmintrelea, că învîțămînt primar nici nu poate exista de cît

în limba maternă. Cine nu are scoală în limba maternă, nu învață în genere carte. Ei bine o asemenea pretenție legitimă și fără nici un fel de idee politică, e privită de foile grecești ca un atentat la naționalitatea greacă, precum scoile românesce din Ardeal sînt privite ca un atentat la naționalitatea maghiară. Cu un cuvînt ceea ce pentru Grec, Bulgar ori Ungur e o virtute, pentru Român e un păcat.

Tot astfel ne înstrăinăm pe Rusia. De ce ne o înstrăinăm? Pentru că n'am tăcut în timpul păcii dela San-Stefano.

Ne înstrăinăm pe Austria. Pentru ce? Pentru că nu tăcem în cestiunea dunăreană; amîndonă casuri, în care e în cestiune teritoriul țerii noastre. Cum ne-am fi înstrăinînd pre Anglia și Franția nu mai înțelegem. Causa pare însă a fi urîtoarea. Pe și ce merge, ele se desîntoareasă în cestiunea liberei navigări a Dunărei și înstrăinarea aceasta, care ni se atribuie nouă, nu este decât pur și simplu indiferență.

Principele Carol în Budapesta.

Despre petrecerea principelui Carol în capitala Ungariei cetim în „Pester Lloyd” următoarele:

Domniitorul României a sosit în noaptea de Marți spre Mercuri 13.1. c.n. dela Viena la Budapesta. În salonul de așteptare al Curții împărătesci așteptau ministrul de comunicație Ordódy, consulul general românesc din Budapesta Voinescu, directorul cîui ferate Blazovich și șeful de stație Littmann, pentru a întâmpina pe oaspele prețios. Din trenul sosit se coborî principele Carol cu adiutantul său și cu suita sa. Principele avînd o față plină de sănătate purtă un pardesiu întunecat și o pălărie neagră.

Întîmpinat pe peron de consulul general românesc, principele dădu mîna ministrului de comunicație Ordódy, prezentat de consulul general, adresându-i totodată vre-o câteva cuvinte afabile în limba germană. Principele apoi urmat de suită, trecu în salonul de Curte, pentru a se duce de loc într'o birje la „Grand Hotel Hungaria” înaintea căruia era postată gardă dublă în onoarea principelui Carol. În „Grand Hotel Ungaria”, unde pentru principele au fost pregătite opt odăi în etajul prim (întul Dunărei), îl primîră pe principele la sosirea sa colonelul Kristianovics de la regimentul de infanterie c. r. Nr. 6 „Principele Carol al României” și o deputațiune de ofiieri. Principele invită pe domni, ai-urmea în apartamentele sale, unde petrecură ofiierii mai multe minute. Principele Carol se retrase apoi.

Diua următoare după 8 oare dimineața principele Carol părăsi neînsoțit de nimeni și în haine civile hotelul „Hungaria” și făcu o preumblare de o oară preste corso și preste podul Dunărei la fortăreața Budei și înderît. La 9¹/₂ oare Alteța Sa Regală primi visita comandantului-general baron Edelsheim-Gyulai, care era însoțit de șeful statului-maior colonel Drexler. La 10¹/₂ oare principele se duse la casarma „Ulló”, în a cărei curte era postat în mare tînută regimentul c. r. de infanterie Nr. 6 „Principele Carol al României”. La aripa dreaptă se puseră comandantului-general baron Edelsheim-Gyulai, generalii Kees și Szamecz și domni de la statul-maior. Când principele în uniformă austriacă de colonel, însoțit fiind de adiutantul său colonelul Schina (în frumoasa uniformă românească) și de atașatul căpitan austriac Weber, apărî în curtea casarmei, garda fu chemată „la arme” și între sunetele imnului național românesc, pe care l'intonă capela regimentului, acesta aduse

grec: fes de postav roșu cu ciucure de aur și haină brodată cu mătăsă multicoloră la gât și mâneci.

Femeile Dulcignote trec de cele mai frumoase și mai fidele din toată Albania.

— Ele sînt, 'mi țise ciceronele, dotate de o fecunditate rară, și adese se vîd născînd în timp de șapte sau opt ani, până la cincisprezece copii mai toți gemeni.

— Și care este caracterul concetățenilor d-tale?

— Ca comercianți, ei sînt mai Jidani de cît Jidani.

— Dar burghezii?

— Burgesia nu există de loc în Orient. La noi nu sînt de cît trei clase: boeri, negustori și sclavi.

— Dar soldați?

— Toți sîntem soldați. Tot deauna gata de a se jefui între dănsii. Dulcignoții (ca toți Albanezii în general), nu formează mai de loc o societate. Casele noastre sînt isoiate și adese incongruante cu grupi spre a pute deveni la trebuință, nesece mici fortărețe.

— Cređi oare că Muntenegrenii

șefului sau princiar onorurile preserise. Comandantul regimentului Kristianovics făcu șeful princiar raportul îndafinat, principele trecu frontal în pas înt, și apoi regimentul între sunetele muzicii defilă înaintea principelui. Ținuta și aspectul soldaților nu lasară nimica de dorit. Soldații cu sub-oficieri se retraseră apoi în casarmă, pe când oficerii regimentului formară un semicerc înaintea principelui, care se adresă cătră dēnșii cu o cuvântare în limba germană, în care cu glas înalt și cu accentuare vie declară oficerilor, ce mult se bucură și ce mândru este, că Maiestatea Sa Impăratul și Regele l-a denumit de șef al viteazului regiment Nr. 6 (până acum Coronini), de a cărui steag sânt legate atâta glorie și onoare, un trecut atât de glorios. „Eu Vă rog, domnii mei”, dīse principele, „a mē privi de aci încolo ca pre un soț și camerad al regimentului, care de aci încolo în timp de pace și de răboiu se interesează în modul cel mai viu de soartea regimentului.” Principele la sfērsitul cuvântăreii sale aduse un „Hoch” întreit Maiestății Sale Impăratului și regelui; oficerii regimentului și generalitatea aclamară cu entuziasm. Acuma principele făcu să i se prezinte fie care oficer a regimentului, întreabă pe domni de restimpul serviciului lor și de celelalte raporturi ale lor, de exemplu de ce naționalitate sânt, la care privilegiu au fost decorați c. l. Alteața Sa Regală visită apoi, însoțit fiind de comandantul general și de generalitate, toate odăile soldaților și cuinele regimentului în tustrele etajele casarmei, adresând întrebări suboficerilor. După o zăbovire de mai mult de 1/2 oră în casarmă principele se întoarse în „Hôtel Hungaria”. La 12 1/2 ore principele se duse în fortăreața Budei, pentru a face comandantului general baron Edelsheim-Gyulai o contra-visită.

Principele i a adus în persoană insigniele mării cruci ale „Steiei României”. În decursul după ameaței principele a primit pre ministrul president Col. Tisza, pre carele ministrul român plenipotețiat, Bălăceanu l'a fost cercetat înainte de ameați ca să i comunice, că Domnitorul României, Carol, ar voi să cunoască pre ministrul president unguresc. Principele a făcut dlui de Tisza contra-visită. Înălțimea Sa a mai primit pre ministrul de finanțe contele Szapary pre principele Filip de Koburg, pre generalul Turr și pe căpit. superior Thaisz. La 6 ore seara a fost dīner în sala nr. 16; în sala laterală capela regimentului a dīs de masă, fiind condus de măiestrul capelei Hajek. La dīner (prând cu 24 cuverte) au luat parte afară de principele Carol și colonelul Schina, bar. Edelsheim-Gyulai, divisionariul L. M. C. Kees, generalul Samecz, capul statului maior general colonel Drexler, colonelul Cristianovics și căpitanul ordonanț atașat Weber, comandantii de batalioane și adjutanții de batalioane ai regimentului.

Dīnerul a avut următorul menu: Potage à la reine, Old Sherry, Branzino à la Genevoise, Ermelléki Bakator. Pièce de boeuf en surprise, Macedoine de légumes, Pontet Canet. Filet de chevreuil aux truffes. Suprême de volaille à la Faupallier, Granit des princes, Faisan à la broche, Heidsieck Monopole. Chapou aux Crensons, Salade de saison. — Compôte: Pouding Imperiale, Glace en sortise, Patisseries, Fruits, Fromage Café. Vin blanc de Tokaj, Crème de Thé, Cognac fine, Champagne.

În decursul prândului s'a esecutat programa din următoarele piese: 1. Ouverture occasională, Hajek, 2. „El Turi” Vals, Granado, 3. Revistă de opere, Pout pourri, Schlögel, 4. Marș de omagiu, compus și dedicat cu cel mai

adūnc respect Principelui Domnitorului Carol I al României, Hajek, 5. Cause-rie musicală, poutpourri, Friton. 6. „Vergissmeinnicht” cāntec, Suppé. 7. „Ins Zentrum!”, Vals, I. Strauss. 8. „Am Abend”, idilă, Czibulka. 9. Marș de nuntă „Sommernachtstraum”, Mendelssohn-Bartholdy.

Toastul cel dintăiu îl purtă principele Carol aducēnd „ca camerad și soț de arme” a corpului oficerilor Preafăințatului lor beliduce, Maiestății Sale Imperatului și Regelui un „Hoch”. Capela de musică intonă imnul popular. Comandantul și colonelul regimentului, Kristianovics, pronunță atunci un „Hoch” entuziastic prezentului șef serenism al regimentului, Domnitorului unui mare stat vecin și glorioșului biruritor de la Plevna! Capela de musică intonă aici imnul național popular românesc și dīse mai târziu „Marș al principelui Carol” compus în onoarea principelui de maestrul de capelă Hajek. Principele Carol vorbi a doua oră, aducēnd cu eloquența proprie lui și vīoale un întreit „Hurrah” viteazului regiment, a cărui șef este el acuma, unui regiment, cu care alătura a luptat împreună în Schlegel-Holstein, pe când acela se numia încă „Coronini” *) După dīner principele convorbī în modul cel mai afabil cu oficerii și predă colonelului Kristianovics crucea de mare oficer al ordinului „Steoa României”. Afară de acesta mai primiră decorațiuni, și adecă crucea de oficer al aceluiași ordin: maiorii Gabor și v. Lillienheim, apoi căpitanul Weber; crucea de cavalier: căpitanii Wienecke, Petkovic, baron Billek, Martini, Demini, și primotenentele Ocscis. Maestrul de capelă (al regimentului) Hajek, primi medalia „Bene merenti” clasa doua; în sfērsit mai primiră suboficerii Albrecht și Rohrheim medalie de argint. Dintre persoanele civile căpitanul superior al orașului Thaisz a primit crucea de oficer al ordinului „Steoa României”. Principele Carol dăru regimintelui o fundație de 1000 floreni v. a. și soldaților regimentului o soldă gratuită pentru două zile.

La 9 1/2 ore seara principele se duse la stația căii ferate austriace. La gară se înfătoșară în așa numitul salon al ministrilor pentru întimpinirea principelui ministrul de comunicație Ordódy, căpitanul orașului Thaisz, șeful și funcționarii consulatului general românec, directorul căii ferate Blazovic, precum și colonelul Kristianovics și oficerii decorați ai regimentului c. r. de infanterie Nr. 6 „Principele Carol al României”. Principele convorbī foarte viu cu singuraticii domni până la sosirea trenului accelerat, cu care veni principeasa Elisaveta a României dela Viena, unde Înălțimea Sa petrecu în restimpul petreceii principelui în Budapesta. Principeasa nu părăsi vagonul-salon, și rămase acolo, pe când vagonul se rangiă în trenul accelerat, ce merge la București. Când vagonul-salon se oprī la „salonul de ministrii”, principele Carol se sui în vagon, în a cărui ușă deschisă se ivi principeasa. D-na României Elisaveta, o blondină de o apariție importantă cu o față de o frumusețe tinerească și înfloritoare, purtă haină deschisă de călătorie și paleton, pălărie albă de călătorie cu vël alb și un pince-nez. În vagonul-salon mai erau trei dame, aparținătoare sūitei, și la ferești se vedeau mai multe strălucite buchete de camellii și trandafiri. Principele prezentă înaltei Sale soții pe ministrul Ordódy, pe căpitanul superior al orașului Thaisz, pe consulul general românec

*) Principele a luat parte la Campania din 1864 în Schleswig Holstein ca oficer de dragon prusian.

Voinescu și pe oficeri, și principeasa conversă cu numiții domni, mai cu samă însă cu colonelul Kristianovics, până la plecarea trenului, ce se puse în mișcare între urările entuziastice de „Să trăească”, aduse de junimea română adunată pe peron.

Varietăți.

* (Principele de coroană) Rudolf la sfērsitul unei acesteia, sau la începutul unei viitoare va lua parte la vênătoarea de urși în Marmaja, carea va începe în giurul comunei Poiana și se va estinde mai târziu și pe ținuturile comunelor Körösmező Királymező, Moceja și altele.

* (Oficiile de licuidatură) după cum ne spune „Ung. Post.” se vor înmulți de la 36 la 45 și se vor aduce într'o legătură mai deaproape cu inspectoratele de dare. În această privință precum și înprivința organizării acestor oficii ministrul de finanțe va substerne legislativie un proiect de lege.

* (Făgărașul-nou). 32 familii române din Făgărașul din feară Olutului transilvan au emigrat în România și s'au aședat cu invoiala comunităței din Hirșova, în Dobrogea, într'un sat părăs de Turci în apropierea Hairaclarului. Statul a dat din domeniile sale lemnu de lipsă pentru clădiri. De aci încolo satul coloniei va purta numele: Făgărașul-nou.

* (Concordia) se numesc o societate nemțescă, care s'a înființat în 10 Octovrie în Buda veche; ea consistă din Nemți aparținători imperiului german și are de scop, a apēra interesele nemțesci în afacerea teatrului german. Ea 'și-a început activitatea sa cu votarea sumei de 200 fl. v. a., spre ajutorarea teatralistilor nemțesci din Budapesta, cari se află de present într'o stare miserabilă.

* (Orașul lui Tantalus). Archeologul Carol Humann a scris acum decurēnd unui amic al seu în Hanover o epistolă, din carea „Curierul lui hanoveran” estrage următoarele: Înainte de a călători la Pergam, m'am abătut spre munții Sipilos după Magnesia și am aflat într'o di orașul lui Tantalus, care s'a căutat de mult cu propusul, că s'ar afla într'alt loc; am aflat mai departe piscul lui Pelops și momentul de sghiaburi a lui Tantalus. Toate aceste sūnt deja desemnate și dimpreună cu descrierile lor vor merge la Berlin, unde se vor tipări.

* (Siguranță contrapetroleului). Un corespondent al jurnalului sibiian „Herm. Ztg.” scrie din Deva, că acolo un anume Stefan Schmidt friser a inventat un fel de prav, care pus în cantitate, căț ține vērful cu-șitului, în lămpile unplute cu petroleu, are însușirea, de a detrage petroleului toate ingrediențele esplodătoare și așa delătură tot pericolul petroleului. Pravul acesta se vinde în sticlețe cu câte 50 cr., și se capătă numai la inventatorul Stefan Schmidt. O sticleță ajunge pentru o earnă întreagă.

* (Postă de porumbi). Din Varșovia se scrie, că guvernul rusec a încuviințat 12,000 de ruble pentru scopul, de a se înființa în Varșovia, Viena și în alte locuri postă de porumbi.

* (Bilete de lut). În ruinele amfiteatrului roman desgroptat decurēnd în apropierea Budapestei s'a aflat și un bilet (lung de 6 centim. și lat de 4 cent.), carele fiind format din lut este proveđut cu un numer și cu o inscripțiune asemene tuturor acelor obiecte de lut, cari s'au aflat între ruinele altor amfiteatre romane, cu deseobire în Italia, și cari serviau de bilete pentru intrarea la jocuri și la luptele cu animale.

* (Luțala drotului). O telegramă de 66 cuvinte adresată în 1 Octovrie n., din edificiul de expoziții în Melbourne de lordul Normamby reginei din Eglitera a călătorit numai 38 minute o distanță de 16,000 chilometre. Cu privilegiul acesta s'a stabilit totdecodată și o diferență de timp de 9 ceasuri și 40 minute între Melbourne și London.

Posta din urmă.

— Domnul și Doamna României a sosit alaltă seară la București și au fost întimpinați la gară de ministri. Multīme mare de popor a salutat pe Domn și Doamnă cu entuziasm.

— „Pol. Corr.” anuncie: Cabinetul a decis a nu permite principelui Ghica a se întoarca postul seu de ambasador în Peterburg, până când Rusia nu va întregi postul ei de ambasador în București.

Bursa de Viena și Pesta din 14 Octovrie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	106.15	106.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	80.15	80.12
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	96.25	96.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient ung.	88.50	88.50
Imprumutul drumurilor de fer ung. Obligatiuni ung. de rescumpărarea pământului	95.—	94.50
Obligatiuni ung. cu clausulă de sorșio	94.—	93.50
Obligatiuni urbariale tomeanice	93.—	93.50
Obligatiuni urb. temez. cu clausulă de sorșio	92.—	92.—
Obligatiuni urbariale transilvane	93.50	92.50
Obligatiuni urbariale croato-slavonice	94.50	—
Obligatiuni ung. de rescumpărarea decimiei de vin	93.—	93.50
Datoriile de stat austriacă în hărtio Datoriile de stat în argint	70.85	70.75
Renta de aur austriacă	86.05	86.—
Sorși de stat dela 1860	128.75	129.—
Acețiuni de bancă austro-ung.	821.—	820.—
Acețiuni de credit austr.	279.—	278.70
Acețiuni de bancă de credit ung. Sorși unguresci cu pământ	242.25	242.—
Sorși de regulatură Elsci	108.25	107.50
Argint	—	—
Gabin	5.64	5.64
Napoleon	9.40 1/4	9.42 1/2
100 marce nemțesci	58.15	58.15
London (pe polița de trei luni)	118.10	118.15

Economico.

Sibiū 12 Octovrie n. Pro hectolitri: Grâu fl. 7.—8.; grâu scăreț fl. 5.50—6.50; sēcără fl. 5.30—5.70; Orz fl. 4.10—4.50; Ovēs fl. 1.90—2.30 Cucurus fl. 4.70—5.10; Mălină fl. 7.—8.; Cartofi fl. 1.60—2.; Semănață decăneapă fl. 6.—7; Mazere fl. 0.—7; Linte fl. 9.—10; Fasolea fl. 5.—6; pe 50 chilo: Fână de păne fl. 6.; Sliăniță fl. 34.—36; Unsoare de porc fl. 36.—40; Săburt pe 50 chilo fl. 15.—17; Stū de luminări fl. 24.—25; Laminări de stū 60 chilo fl. 23.—25; Săpun fl. 18.—20. Fēn 50 chilo fl. 0.80—1.; Căncăpe 50 chilo fl. 16—18. Lemne vērtoase de foc pe metru cubic fl. 3.25 Spirit pro grad 55—60 cr. pro chiloi: carne de vită —46—cr.; Carne de vītel 35—48 cr. carne de porc 46—48 cr.; carne de berbec 24—26 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Arad, 9 Octovrie n. Pro hectolitri grâu: fl. 11—11.75; sēcără fl. 9.20—9.25; orz 6; ovēs fl. 5.40—5.50; cucurus fl. 4.20—4.30; Spirit en gros fl. 32, eară en detail fl. 34.50 pe 100 litr %.

Tergul a fost foarte animat, dară articile puține de cumpărat. Cerealele din această pchină au fost foarte scumpe. Singur cucuruțul a fost mai bine reprezentat și pentru aceea și mai eafin. Prețul lui cel mai mic a fost 4 fl. pro hectolitri.

(Unul) În „Monitorul Agricol” cetim următoarele:

Trei condițiuni sūnt trebuincioase pentru fabricațiunea înlesnicioasă a untului celui bun:

1. Un putinel bun; 2. Smētână proaspătă; 3. O temperatură mijlocie. Patineurile cele bune nu sūnt rare; Smētână se păstrează proaspătă patru cinci zile, când vor fi puse în borcane mari, la gură strimte; în vreme ce se învechește și se acrește îndată în oale puțin adânci și nu prea deschise la gură.

Temperatura de la 14 până la 150 grade deasupra lui zero, este favorabilă. Se întimplă în ferme ca untul să se rănecască. Spre a' dregre acest gū nepăcut, se pune două dramuri de var nestins într'o oale de apă; cletină și lasă să se depue. După aceea se deșartă și se strecoară. Intrebuințează această compoziție după cantitatea untului de îmbunătățit.

